

Jornada Continuada

Reproducció de l'Editorial de
PISSARRA 52, desembre 1989

els darrers anys el tema de la Jornada escolar ha estat debatut pels representants de la Comunitat Educativa que s'han plantejat la seva reforma per adequar-la a les necessitats específiques de cada centre, mediatitzades per diversos factors tals com: entorn geogràfic, nivell social, econòmic, etc.

Front a l'únic horari permès fins ara, és sol·licitava una flexibilitat que facilités la seva modificació. A les hores es comença a parlar de Jornada amb l'horari modificat i de Jornada Continuada.

Aquesta darrera és sol·licitada, fonamentalment, pels professors que hi veuen una possibilitat de racionalitzar el seu horari docent i disposar així de més temps per al seu reciclatge, perfeccionament, etc.

Valoraven, també, l'adopció de l'esmentat horari com a possitiu per a l'alumnat que podria dedicar els horabaixes a tota una sèrie d'activitats extraescolars imprescindibles per a una formació més completa i per a relacionar-se amb els seus amics, familiars, etc.

La reacció de resistència i/o rebuig d'un sector de la comunitat escolar (preferentment pares i mares) estimulada per les Administracions, deixen traslluir la concepció del sistema educatiu com a un sistema

assistencial-guarderia.

Tal problema no existiria o minvaria si, després de la imposició de la Jornada Continuada, els poders públics: Ajuntaments, CCAA, MEC, etc. organitzassin i oferissin activitats complementàries i gratuïtes per a l'alumnat.

No podem oblidar que, si els poders públics actuassin en aquesta línia, es garantitzaria el principi d'igualtat d'oportunitats i s'acabaria amb el lucre de les activitats complementàries de la iniciativa privada.

Altres postures contràries a la implantació de la Jornada Continuada exposen arguments de caràcter pedagògic. El més repetit, insisteix en el menor rendiment de l'alumne al minvar la seva capacitat d'aten-

ció i retenció per una saturació informativa, deguda a l'augment d'horari lectiu acumulat en una jornada. Tal aspecte podria considerar-se vàlid si es mantenguessin els actuals esquemes en centres de jornada partida, però es podrien eliminar amb una correcta planificació que repartís les assignatures de forma adequada, segons el seu grau de dificultat-no dificultat, o exigència de major o menor atenció, a les hores més indicades, sempre reforçats els períodes lectius amb intervals de descans/esbarjos més nombrosos i breus.

Mentrestant el MEC, amparant-se en les diferents postures respecte a aquest tema, i coneixent la incidència social que poseeix, ajorna l'establiment d'una legislació clara i definitiva.

S'ha d'exigir, doncs, per acabar amb aquesta situació, una única normativa general que possibiliti a tots els centres, en igualtat de condicions, accedir a la jornada laboral que la comunitat escolar consideri més idònia.

JORNADA CONTINUADA: «UNA NOVA ORGANITZACIÓ DEL SISTEMA EDUCATIU»

El debat social sobre la Jornada Continuada, entenent com a tal la prolongació de l'horari de manera que en una sola sessió del matí o la tarda, es desenvolupin tots els processos bàsics de l'aprenentatge sobre els que la institució escolar té responsabilitat, deixant a altres institucions i organismes la resta de responsabilitats educatives, moltes de les quals, podrien, i al nostre parer haurien de desenvolupar-se en el mateix centre.

Aquest plantejament està ampliament acceptat, ja que en aquests moments es parteix de la base que el procés educatiu és una responsabilitat a compartir per diverses institucions, donada la seva heterogeneïtat. Aquesta aspiració majoritària dels ensenyants, posa

damunt la taula la concepció –implícita– que del sistema educatiu (especialment en els seus trans inferiors: Preescolar, EGB) tenen els poders públics i els usuaris –indirectes (pares i mares)–.

La fixació de la jornada escolar (lectiva i no lectiva) a les distintes realitats culturals, socio-econòmiques i humanes és un principi pedagògic de validessa incontestable. L'autonomia dels centres públics almanco teòrica, (que es desprèn de la LODE) ha impulsat la reflexió i reivindicació d'una jornada més racional i compatible amb l'oci.

La distinció entre l'horari lectiu i horari de treball del professorat, la distribució de l'horari dels alumnes entre un segment cronològic continu/discontinu són aspectes que reflexen els principis d'autonomia i millora de les condicions de treball (reivindicació permanent).

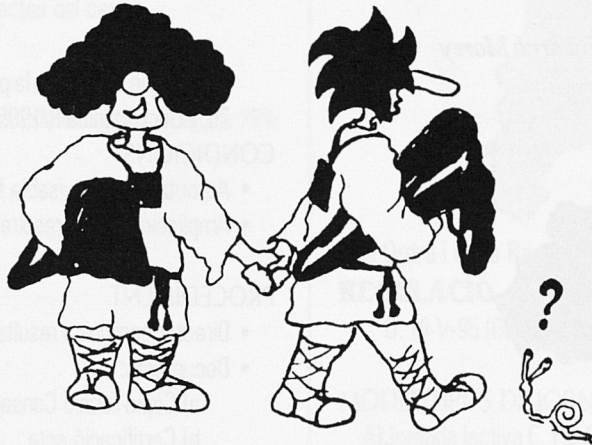
La generalització de la Jornada Continuada posa en «solfa» el paper preferentment assistencial i no educatiu-formatiu del sistema educatiu.

Aquest conflicte d'expectatives entre els distints membres de la Comunitat Escolar (ensenyants, pares/mares, alumnes i administracions públiques) es vol resoldre o enmascarar en discussions pedagògiques o confrontacions d'interessos.

Hi ha arguments, dades empíriques i experiències contrastades que abonen la «bona» de la Jornada Continuada; la implantació d'aquest tipus de jornada exigeix canvis en l'organització del currículum escolar, les pauses entre els períodes lectius i considerar les variables que influeixen sobre la corba de cansanci... i altres factors que es correlacionen amb el rendiment escolar.

No hi ha relacions directes de causalitat entre la modificació d'una variable (jornada escolar) i el major o menor rendiment escolar (concepte de difícil objectivació). Aquest tipus d'intents interpretatius són sovint maniobres de distracció sobre els temes de fons.

En el cas de la Jornada Continuada, el que es planteja és un doble repte: escola de qualitat/no assistencial i major compromís

econòmic dels poders públics (Ajuntaments, CCAA i administracions educatives).

Després d'aquest preàmbul estam en disposició de fer les següents afirmacions:

1r) La jornada continuada és una demanda majoritària i racional dels ensenyants que és compatible amb un major rendiment acadèmic dels alumnes i que fins i tot ho pot millorar.

2n) El manteniment tàcit del paper assistencial (guarderia) afavoreix als poders públics que duen al terreny de la confrontació d'interessos a pares/mares versus professors/res per eludir la seva responsabilitat i per mantenir una situació de discriminació social (respecte a les activitats extra-curriculars).

La confusió que generen els poders polítics institucionals es resol aparentment per la via de confondre l'opinió pública: Jornada Continuada com a sinònim de Jornada Intensiva, irracional, estressant. I confonen qualitat amb quantitat.

Aquesta afirmació ve corroborada si constatarem com a l'ensenyament privat els empresaris veuen «qualitat» com a sinònim de «quantitat»: horari lectiu més temps físic de presència dels seus alumnes més activitats extraescolars remunerades...

El corolari del que deim és que la im-

plantació de la Jornada Continuada comporta:

- Una organització social del temps d'oci pels alumnes (majors inversions públiques en educació, espais públics lúdics, instal·lacions esportives...etc.).
- Oferta pública, gratuïta i no lucrativa i per tant no discriminatòria, de tot un seguit d'activitats extraescolars.
- La lluita per la compatibilització de la jornada laboral i de la jornada escolar (reivindicació de jornades laborals menys nombroses, horaris flexibles, etc. en el doble paper de pares/mares, treballadors/es).

PER TOT AIXÒ, L'STEI PROPUGNA:

1) La negociació d'una normativa clara i objectiva per a la modificació de la jornada continuada.

2) La convergència de la comunitat escolar per a una defensa de l'escola de qualitat i no de la perpetuació de l'escola assistencial (guarderia).

3) Més inversions educatives i millor organització del Sistema Educatiu.

4) Per a la igualtat real d'oportunitats, exigim:

a) Un temps d'oci –pels alumnes– organitzat i finançat públicament, gratuït, a l'abast de tothom.

b) Una jornada homogènia en els sectors estatal i privat.

5) Per a la racionalització de la jornada escolar: continuada, oci programat i gratuït, temps formatiu i temps lúdic, temps de treball i formació, disminució de l'estress escolar (alumnes/ensenyants).

Aquests són alguns dels arguments en favor de la generalització de la jornada continuada. La qual cosa no és la «panacea» universal a tots els malestars educatius. □